

hon a levezető oktatás teljesen szakszerűtlen értelmezésével, vagy azzal a szorongással, amely az andragógusoknak abból a félreértéséből fakad, hogy a távoktatás feleslegessé teheti a felnőttoktatót. A problémaérzékenységéhez empátia társul. Nem a téves nézetet „cikizi ki“, hanem arról beszél (ír), hogy milyen feladatai vannak a távoktatóknak direkt és indirekt kapcsolatok formájában. Nem az oktatáson takarékoskodókat szidja, hanem természetes módon beszél a költségcsökkentő formák kereséséről világviszonylatban.

– Ismeri a világ számos távoktatási kísérletét, de (vagy éppen ezért) nem nyilatkoztatja ki az egyetlen üdvözítő megoldást, hanem vonzó kínálatot mutat be és ajánl. Ránk bízva, hogy gondolkozunk, válogassunk, esetleg a körülményekhez igazítsuk az olvasottakat, vagy továbbfejlesszük azokat.

Elhangzott a sajtótájékoztatón az a javaslat, hogy jó lenne a tanyanyag végére egy szójegyzéket tenni, hogy ki-ki könnyebben találja meg, amire szüksége van. Ezt én is praktikus megoldásnak tartom, bár engem jól eligazított a tartalomjegyzék bontottsága is, és még kitűnően szórakoztam is a közvetlen stílusban megfogalmazott kérdés-alcímeken. Ezekből is Ilma mosolygott ki rám, ahogy barátságosan kitekint remélem nagyszámú olvasóira is.

Tulajdonképpen az eddigiekben is végig arról szóltam, mi tetszett, mi ragadott meg ebben a monográfiában. Összefoglalásul a legfontosabbnak tartott gondolatokat sorolom fel:

– Nehéz társadalmi-gazdasági viszonyaink között különösen fontos, hogy minden olyan eszközt (módszert) igénybe vegyünk, amellyel a főként nehéz gazdasági helyzetben levőknek (munkanélkülieknek, pályaváltóztatásra kényszerülteknek) gyakorlati segítséget tudunk nyújtani. Mégpedig olyan minőségben, hogy kedvet kapjanak a permanens képzésre (a halálíg tartó tanulásra) s ne az ellenkezőjét érzük el, azaz a tanulás megnehezítésével nehogy egy életre elfordítsuk őket attól.

– Ez azt jelenti, hogy tudomásul kell vennünk: képző munkánknak az eddiginél nagyobb része helyeződik át a felkészülésre, előkészületekre mint eddig.

– Az előkészületeknek feltétlenül a hallgatói tudat és jelenlegi gyakorlat szintjének vizsgálatával kell kezdődnie. Erre jók a tesztek, de még többet érnek a helyzetfeltáró kötetlen beszélgetések.

– A képzési célok megfogalmazásánál nem szabad megállnunk az ismeretanyag vázlatának összeállításánál. Fontosak a fogalmak, de még fontosabb a ki vagy átalakítandó szemlélet, az elérendő jártasság és annak készselemei.

– Megnőtt az eszközök szerepe. A nyomtatott eszközök készítése is komoly „programozó“ munkát igényelt, most pedig a multimédia didaktikai modelljeinek kimunkálását kell megtanulnunk. (A permanens képzés ránk is érvényes!)

– A számítógépes oktatás képes alkalmazkodni az egyéni igényekhez. De ehhez is speciális didaktikai felkészültség szükséges.

– Tulajdonképpen folytathatnám a felsorolást, de nehogy elijesztően sok legyen a rám váró teendő, egyelőre megállok ott, ahol az egyéb, nem nyomtatott távoktató eszközök és módszerek kezdődnek. Bízom abban, hogy az ezekhez szükséges intézményeket, hálózatokat mielőbb létrehozza az állam, átlátva annak országos jelentőségét és előbb-utóbb költségkímélő jelentőségét is.

Várnagy Marianne

HORVÁTH D. Tamás

Pénzügyintézeti betét- és hitelügyletek

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1997. 144 p.

Magyarországon a közelmúltban bekövetkezett változások miatt lényegesen megváltoztak a pénzügyintézetek szolgáltatásai, s e szolgáltatások igénybevételének feltételei. Az állampolgárok egyre nagyobb számban kerülnek kapcsolatba a különböző pénzügyintézetekkel, s a pénzügyi szektorban dolgozók száma is egyre növekszik. A banküzletekre vonatkozó ismeretanyagra ezért egyre nagyobb igény mutatkozik. A BANK-ÜZLET 2000 elnevezésű könyvsorozat kötetei ezt az igényt elégítik ki (a sorozat szerkesztője: Gellért Andor). A sorozat első két kötetét ez évi

4. számunkban ismertettük, a most megjelent harmadik kötet a banküzletek közül a betét- és hitelügyleteket mutatja be.

A sokéves pénzintézeti tapasztalatokkal rendelkező szerző részletesen foglalkozik a pénzkereset és pénzkínálat problémáival, a bankok passzív (betét) és aktív (hitel) üzletágával, valamint a kamatokra vonatkozó ismeretekkel. A pénz funkcióinak bemutatása után a pénzkereslet és pénzkínálat alakulását szabályozó feltételekről, majd a monetáris politika szerepéről, kialakításának szempontjairól tájékozódhatunk. A pénzkereslet az egyének és háztartások, az üzleti szervezetek, önkormányzatok és állami intézmények által tartott, összegyűjtött pénz iránti kereslet, a pénzkínálat pedig a pénztartás céljaira rendelkezésre álló pénzmennyiség. A pénzkínálat elsősorban a jegybank által folytatott monetáris politika révén szabályozható. A monetáris politika feladata a gazdasági növekedés pénzügyi feltételeinek biztosítása, stabil gazdasági környezet teremtése, az árszínvonal-emelkedés ütemének szabályozása – azaz az infláció csökkentése – mely a pénzkínálat ellenőrzése révén valósítható meg.

A pénz- és tőkepiac legfőbb pénzközvetítői a kereskedelmi bankok; szerepük a közvetett tőkeallokáció révén jut előtérbe. A tőkeallokáció a megtakarításoknak a hitelt igénylők közötti szétosztását jelenti, s közvetlen vagy közvetett módon történhet. Az előbbinél a tőkekihelyező közvetlen kapcsolatba kerül a hitelfelvevővel. A közvetett tőkeallokációnál a megtakarító és a hitelfelvevő egy harmadik féllel – a pénzintézettel – lép kapcsolatba. Mind a közvetlen, mind a közvetett tőkeallokáció esetén a hitelnyújtó a minél kisebb kockázatban és a minél nagyobb hozamban érdekelt; a hitelfelvevő pedig minél kisebb díj ellenében hosszú időre kívánja használni a hitelnyújtó pénzét.

Képet kapunk a könyvből a pénzintézetek eszköz-forrás gazdálkodásáról, a bankok alapításának feltételeiről. A szerző ismerteti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény ide vonatkozó rendelkezéseit, a hazai pénzintézetek jellemzőit. Beszámol az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet, valamint a Gazdasági Versenyhivatal ellenőrző tevékenységéről is. Táblázatok szemléltetik a hazai pénzintézetek jellemző adatait.

Részletesen tájékoztat a könyv a speciális betéttípusokról (takaré-, folyószámla-, csekkszám-,

nagyvállalati, közületi akkreditívekből származó és devizabetétek). Megismerjük a betéti kamatláb nagyságát meghatározó tényezőket, a kamatláb mértékének hazai alakulását pedig táblázatok mutatják be. A bankok hitelnyújtó tevékenységének természetes forrását a náluk elhelyezett betétek képezik; olvashatunk a továbbiakban a bankok kamatpolitikájáról, az Országos Betétbiztosítási Alap szerepéről és a betétnek minősülő értékpapírokról, majd a speciális biztonságot nyújtó letétről.

A banküzem tevékenységének középpontjában a bankhitel áll; a hitelnyújtó bankpénzt ruház át a hitelfelvevőre, aki a hitelszerződésben rögzített feltételek szerint törleszti majd adósságát. A hiteltelzőnek a hitelképesség mellett azt a célt is meg kell vizsgálnia, amelynek megvalósításához a hitelt fel kívánják venni. A gondos hitelezőnek ezen felül – saját érdekében – elsőként kell értesülnie az adós hitelképességét hátrányosan érintő eseményekről. A szerző részletesen bemutatja a különböző hiteltípusokat, köztük a rövid lejáratú forgóeszközhitelt, a hosszú lejáratú beruházási hitelt, a váltóhitelt, az értékpapír fedezete mellett nyújtott lombard hitelt, a jelzáloghitelt, a nemzetközi bankhiteleket stb.

A továbbiakban a banküzem jövedelmezőségét befolyásoló hitelkamatláb szintjét meghatározó tényezőkről, a hitelkamatlábnak a hazai bankrendszerben alkalmazott mértékéről, majd a kamatrésről tájékozódhatunk. A kamatrés a hitel és a betéti kamatlábak különbségét jelenti. Nagysága igen fontos a pénzintézet jövedelmezősége szempontjából éppúgy, mint ahogy a jegybanki alapkamat mértéke és változása is meghatározó az ország gazdasági életében. Minél alacsonyabb ugyanis a jegybanki alapkamat, annál kisebb a kamatrés. Az egyre élesedő szabad verseny szintén szűkíti a kamatrést, s a jegybank is a kamatszintek fokozatos mérséklődésére számít a következő években...

A könyv a pénzintézeti szolgáltatásokat igénybe vevők, továbbá a bankok munkatársai számára készült, segítséget nyújtva ahhoz, hogy biztosabban eligazodhassanak a mintegy negyven bankot számláló magyar pénzpiacon. Az összeállításban előforduló szakkifejezések magyarázata a könyv végén található.

R. I.